

Dziennik rządowy

dla

**kraju koronnego Galicyi i Łodomeryi, z Księstwami
Ówiecznińskim i Zatorskim, tudzież z Wielkim
Księstwem Krakowskim.**

Rok 1853.

Oddział drugi.

Część XV.

Wydana i rozesłana dnia 18. Lipca 1853.

Landes-Regierungs-Blatt

für das

**Kronland Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Aus-
schwiz und Zator und dem Großherzogthume Krakau.**

Jahrgang 1853.

Zweite Abtheilung.

XV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. Juli 1853.

Rozporządzenie Rządu krajowego z dnia 5. Maja 1853,

wydane do wszystkich Urzędów obwodowych i do Magistratu Lwowskiego, za równoczesnym udzieleniem odpisu tegoż Naczelnikowi Komisji gubernialnej w Krakowie,

o dozwolaniu podwód wachmistrzom żandarmeryi pieszej przy rewizyjnych objazdkach posterunków.

Dodatkowo do rozporządzenia wysokiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20. Stycznia 1851, l. 1037, ogłoszonego pod dniem 28. Stycznia 1851, l. 735, alegat 1. i 2., oznajmia się w skutek rozporządzenia wysokiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27. z. m. l. 8621 Urzędowi obwodowemu (Magistratowi), że c. k. najwyższa Władza Policyjna wszystkim Komendom pułkowym żandarmeryi, przez c. k. krajową Komendę żandarmeryi zaleciła, aby wachmistrze żandarmeryi pieszej przy rewizyjnych objazdkach posterunkowych, które podług poświadczenia, w marszrucie dokładnie zamieszczonym być mającego od stanowiska komendanta sekeyi, więcej jak dwie mile (4 godziny drogi) są oddalone, odtąd na rachunek Skarbu używać mogli podwód także od samego rozpoczęcia aż do ukończenia drogi.

(Dodatek do Urzędów obwodowych.)

Podług tego wyda Urząd obwodowy stosowne rozporządzenia do dominiów i magistratów.

Gołuchowski m. p.

Allegat 1. do Nr. 127.

Prezydyalny Reskrypt Namiestnika z dnia 28. Stycznia 1851, liczba 735.

wydany do Naczelników wszystkich obwodów łącznie z Bukowiną, do przełożonego Magistratu Lwowskiego i Naczelnika Komisji gubernialnej w Krakowie.

C. k. jenerałna Inspekeya żandarmeryi, otrzymawszy pod dniem 28. Grudnia 1850 upoważnienie od wysokiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydała względem używania podwód przy objazdkach okręgu sekeyjnego przez wachmistrzów pieszych, załączony tu w odpisie rozkaz z dnia 31. Grudnia 1850. Treścią tegoż uzupełnia się tymczasowe postanowienia reskrytem Prezydium krajowego z dnia 9. Września 1850, l. 10718, i z dnia 3. Października 1850 l. 11706, (Dzien. praw krajow. rok 1850 cz. XVI., nr. 503, str. 239, i cz. XIX., nr. 561, str. 272) WMCPanu przesłane, a dotyczące dawania dla żandarmeryi podwód wojskowych.

Erlaß des Landesguberniums vom 5. Mai 1853,

an sämmtlich. Kreisämter und den Stadtmagistrat in Lemberg, unter gleichzeitiger Mittheilung einer Abschrift
an den Vorstand der Gubernial-Kommission in Krakau,

wegen Bewilligung der Vorspann für die unberittenen Gensd'armerie-Wachtmeister bei Visirungs-Reisen von Posten.

Im Nachhange zu dem unterm 28. Jänner 1851, Z. 735, (Beilage 1 und 2) bekannt gemachten Erlasse des hohen Ministeriums des Inneren vom 20. Jänner 1851, Z. 1037, wird dem Kreisamte (Stadtmagistrate) in Folge Erlasses des hohen Ministeriums des Inneren vom 27. v. M. Z. 8621 mitgetheilt, die k. k. Oberste Polizeibehörde habe sämmtlichen Gensd'armerie-Regiments-Kommanden im Wege des k. k. Landes-Gensd'armerie-Kommando die Weisung ertheilt, daß die unberittenen Wachtmeister bei Visirungs-Reisen von Posten, welche nach der, in der Marschroute genau anzuführenden Bestätigung vom Standorte des Sekzions-Kommandanten mehr als zwei Meilen (vier Stunden) entfernt sind, sich der Vorspann nunmehr auch vom Beginne und bis zur Beendigung der Reise auf Rechnung des Arars bedienen dürfen.

(Befehl für die Kreisämter.)

Hiernach hat das Kreisamt an die Dominien und Magistrate die geeignete Verfügung zu erlassen.

Goluchowski m. p.

1. Beilage zu No. 127.

Präsidialschreiben des Statthalters vom 28. Jänner 1851, Zahl 735,

an sämmtliche Kreisvorsteher, mit Einschluß der Bukowina, den Magistratsvorsteher in Lemberg und den Vorsteher der Gubernial-Kommission in Krakau.

Mit der von dem hohen Ministerium des Innern der k. k. Gensd'armerie-General-Inspektion unterm 28. Dezember 1850 ertheilten Ermächtigung ist an sämmtliche Gensd'armerie-Regiments-Kommanden rücksichtlich der Vorspanns-Abnahme bei Bereisungen eines Sekzions-Bezirktes für den Wachtmeister zu Fuß, die in Abschrift mitfolgende Weisung vom 31. Dezember 1850 erlassen worden. Durch den Inhalt dieser Weisung werden die Euer Wohlgeboren mit dem Landes-Präsidialschreiben vom 9. September 1850 Z. 10718, und 3. Oktober 1850 Z. 11706 (Landesgesetzblatt Jahrgang 1850, XVI. Stück, Nr. 503, Seite 239 und XIX. Stück, Nr. 561, Seite 272) mitgetheilten, die Militär-Vorspannsleistung für die Gensd'armerie betreffenden provisorischen Bestimmungen ergänzt.

O tém postanowieniu, nadesłaném reskryptem wysokiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20. Stycznia 1851, l. 1037, zawiadamiam WMCPana, z odniesieniem się do powołanych dopiero poleceń, dla wiadomości i zachowania się, i proszę, abys do dotyczących władz i innych organów administracyjnych potrzebie odpowiednie wydał polecenia.

Allegat 2. do nr. 127.

Rozkaz jeneralnej Inspekyi żandarmeryi z dnia 31. Grudnia 1850, l. 13067,

do wszystkich pułkowych Komend żandarmeryi, oprócz Komendy pułku 14go.

Wysokie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przepisało co do wymagania podwód na objazdkach okręgów sekyjnych przez wachmistrzów pieszych reskryptem z dnia 28. t. m. l. 26794/2698, następujące skazówki:

1. Wszystkie posterunki żandarmeryi, należące do okręgu pewnych sekyj, które, wychodząc od stanowiska Komendanta sekyi leżą w pośród rejonu, przez Komendanta pułków (z mianym względem na jakość ziemi i stosunków komunikacyjnych) oznaczyć się mającego, a mniej jak dwie mile drogi mieć nie mogącego, doziierać ma Komendant sekyi, przyczém nie ma prawa wymagania podwoły.

2. W objazdkach atoli poza pomieniony rejon sięgających, może Komendant sekyi użyć forszpanu na rachunek Skarbu.

Dawany forszpan ma za podstawę marszrutę wydaną od władzy miejscowej lub innój politycznej władzy krajowej, którą do listy potrzeb, gdzie składa się rachunek z tych podwód, dołączyć należy.

Podług okoliczności i w razie koniecznym może Komendant sekyi sam sobie napisać marszrutę, lecz aby w téjże podwoły porachować można, istotne jęj użycie i uiszczona zapłata, podług postanowieni normalnego przepisu forszpanowego należycie udowodniona, i poświadczona być powinna.

Wreście dla zapobieżenia wszelkiemu dowolnemu, lub niepotrzebnemu porachowaniu forszpanów, Komenda etc. co do rejonu, o którym mowa w punkcie 1., wśród którego wachmistrze piesi rewizye swoje bez użycia forszpanu odbywać mają, winna wykaz dotyczących stacyj dla władzy cenzurującej, jeneralnej Inspekyi przedłożyć.

Von dieser mit Erlaß des hohen Ministeriums des Innern vom 20. Jänner 1851, Z. 1037 herabgelangten Bestimmung, setze ich Euere Wohlgeboren mit Beziehung auf die eben berührten Weisungen zur Wissenschaft und Darnachachtung mit dem Ersuchen in die Kenntniß, hiernach die erforderliche Verfügung an die betreffenden Behörden und sonstigen Verwaltungs Organe zu erlassen.

2. Beilage zu No. 127.

Weisung der Gené'd'armerie-Genera'l-Inspekzion vom 31. Dezember 1850, Z. 13067,

an sämtliche Gené'd'armerie-Regiments-Kommanden (ausschließlich des 14. Regiments).

Ueber hierortiges Einschreiten hat das hohe Ministerium des Innern mit dem Erlasse vom 28. d. M., Z. 26794/2698, rücksichtlich der Vorspanns-Abnahme bei Vereisungen eines Sekzions-Bezirkés für den Wachtmeister zu Fuß, nachstehende Modalitäten festgesetzt:

1. Alle zu einem Sekzionsbezirke gehörigen Gené'd'armerie-Posten, welche vom Standorte des Sekzions-Kommandanten gerechnet, innerhalb eines vom Regiments-Kommando (mit Rücksicht der Terrain- und Kommunikazions-Beschaffenheit) zu bestimmenden Rayon's liegen, welcher wohl auf weniger als zwei Meilen Weges sich nicht beschränken dürfte, hat der Sekzions-Kommandant ohne Anspruch auf eine Vorspann zu visitiren.

2. Zur Vereisung von Posten dagegen, welche über den oberwähnten Rayon hinaus liegen, kann der Sekzions-Kommandant der Vorspann auf Rechnung des Arzars sich bedienen.

Die Abnahme der Vorspann gründet sich auf eine, von der Orts- oder sonstigen politischen Landesbehörde ausgestellte Marschrouté, welche der Verpflegsliste, wo die Vorspanns-Aufrechnung geschieht, zuzulegen ist.

Nach Umständen, und im Falle der Nothwendigkeit kann der Sekzions-Kommandant sich selbst die Marschrouté ausstellen, nur muß zum Behufe der Aufrechnung in derselben die wirklich geschehene Abnahme und geleistete Zahlung nach den Bestimmungen des Vorspanns-Normales gehörig konstatiert und bestätigt seyn.

Um übrigens jeder willkürlichen oder vermeidlichen Aufrechnung von Vorspann zu begegnen, hat das ic. über den im 1. Punkte besprochenen Rayon, innerhalb welchem die Wachtmeister zu Fuß ohne Vorspann die Visitirungen vornehmen müssen, die Nachweisung der betreffenden Stationen für die Zensursbehörde hieher vorzulegen.

Obwieszczenie Prezydium krajowego z dnia 27. Maja 1853.

którem zatwierdzone najwyższem postanowieniem z dnia 13. Maja 1853 zasady i rozporządzenia względem reorganizacyi administracyi w Krakowie i jego okręgu, do powszechnej podaje się wiadomości.

Jego C. Kr. Apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 13. b. m. zatwierdzić następujące zasady i rozporządzenia względem reorganizacyi administracyi w Krakowie i jego okręgu:

1. Tymczasowa Rada miasta Krakowa ma być bezzwłocznie zniesiona.
2. W miejsce Rady miejskiej wstępuje prowizorycznie, do czasu wydania ustawy gminnej, Magistrat, który z burmistrzem na czele składać się będzie z czterech radców magistratualnych, dwóch sekretarzów, urzędników pomocniczych w potrzebnej ilości ustanowionych, i z Wydziału miejskiego.

3. Wydział miejski składać się będzie z dwudziestu członków, których mianuje z urzędu Prezydent krajowy, będący Naczelnikiem krajowej Komisji gubernialnej.

Z członków tych ma piętnastu być z ludności chrześcijańskiej, a pięciu ze starozakonnnej.

4. Magistrat jest bezpośrednio podporządkowany, c. kr. Komisji gubernialnej. O ile uchwały jego wymagają wyższego zatwierdzenia, udziela je Komisja gubernialna, wyjąwszy wypadki, w których przedmiot Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przedłożony być powinien.

5. Magistrat jest dla obwodu miasta pierwszą instancją we wszystkich sprawach polityczno-administracyjnych, o ile takowe rozstrzygnięciu c. k. Komisji gubernialnej nie są zostawione.

6. Co do jurysdykcyi karniej Magistrat wstępuje tymczasowo w zakres działania uchylonej Rady miejskiej.

7. Magistrat sprawować ma czynności policyi miejscowej w gałęziach, nie należących do zakresu działania c. k. Dyrekeyi policyi miasta Krakowa. Obowiązany ón szczególnie być téjże pomocnym we wszystkich sprawach zakresu jej działania dotyczących i zostawać z nią w zgodnym porozumieniu.

8. Zakres działania Wydziału miejskiego ogranicza się na sprawach, praw i majątku miasta dotyczących.

9. Do mianowania i pensyonowania urzędników, tudzież ich doczesnego i zupełnego ze służby oddalenia, zastrzega się zatwierdzenie c. k. Prezydium Komisji gubernialnej.

Kundmachung des Landes-Präsidiums vom 27. Mai 1853,

wodurch die, mit Allerhöchster Entschliessung vom 13. Mai 1853, genehmigten Bestimmungen und Verfügungen in Bezug auf die Reorganisation der Verwaltung in Krakau und dessen Gebiete, zur allgemeinen Kenntniß gebracht werden.

Seine k. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 13. d. M. nachstehende Bestimmungen und Verfügungen in Bezug auf die Reorganisation der Verwaltung in Krakau und seinem Gebiete Allerhöchst zu genehmigen geruhet:

1. Der provisorische Stadtrath in Krakau ist unverzüglich aufzulösen.

2. An die Stelle des Stadtrathes tritt bis zum Erscheinen einer Gemeinde-Ordnung provisorisch ein Magistrat, der mit einem Bürgermeister an der Spitze, aus vier Magistratsräthen, zwei Sekretären, dem erforderlichen Hilfspersonal und aus einem Bürgerausschusse besteht.

3. Der Bürgerausschuß hat aus zwanzig Mitgliedern zu bestehen, welche der Landes-Präsident und Vorsteher der Krakauer k. k. Gubernial-Kommission von Amts wegen ernannt.

Von diesen Mitgliedern haben fünfzehn der christlichen und fünf der israelitischen Bevölkerung anzugehören.

4. Der Magistrat wird unmittelbar der k. k. Gubernial-Kommission untergeordnet. In sofern seine Beschlüsse einer höheren Genehmigung bedürfen, ist diese, vorbehaltlich die Fälle, wo die Angelegenheit an das k. k. Ministerium des Innern zu leiten ist, von der k. k. Gubernial-Kommission zu ertheilen.

5. Der Magistrat ist im Stadtgebiete die erste Instanz in allen politisch-administrativen Angelegenheiten, insoweit dieselben nicht der k. k. Gubernial-Kommission zur Entscheidung in erster Instanz zugewiesen sind.

6. Bezüglich der Strafgerichtsbarkeit tritt der Magistrat vor der Hand in den Wirkungskreis des aufgelösten Stadtrathes.

7. Der Magistrat hat jene Zweige der Lokalpolizei zu handhaben, die nicht zum Wirkungskreise der k. k. Polizei-Direktion in Krakau gehören. Derselbe ist insbesondere verpflichtet, der Letzteren in allen, ihren Wirkungskreis betreffenden Angelegenheiten hilfreiche Hand zu bieten, und sich mit derselben im guten Einvernehmen zu erhalten.

8. Der Wirkungskreis des Bürgerausschusses bleibt auf jene Angelegenheiten beschränkt, welche die Rechte und das Vermögen der Stadt betreffen.

9. Ernennungen und Pensionirungen, zeitliche und gänzliche Entlassungen von Beamten bleiben der Genehmigung des k. k. Präsidiums der Gubernial-Kommission vorbehalten.

10. Cudzoziemcy nie mogą przed uzyskaniem obywatelstwa austriackiego być przyjętymi w związek gminy. Przyjęcie to może im tylko być zapewnione pod warunkiem uzyskania obywatelstwa austriackiego. Nadanie tego obywatelstwa zależy od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

11. Ze względu na powyższe postanowienia pozostawia się Krakowskię e. kr. Komisji gubernialnej bliższe uregulowanie zakresu działalności tak Magistratu, jakoteż i Wydziału miejskiego, w czem jej służyć mają za skazówkę urzędzenia, jakie we Lwowie przed rokiem 1848 istniały.

12. Co się tyczy nadzoru i kontroli kasy miejskiej, należy się trzymać istniejących dla miast galicyjskich instrukcyj, tudzież później w tej mierze wydanych przepisów.

13. Stosunek do Krakowskiej Izby rachunkowej zostaje nienaruszony.

14. Magistratu jest rzeczą, ułożyć regulamin swego urzędowania i tenże przedłożyć do zatwierdzenia e. kr. Komisji gubernialnej.

15. Językiem urzędowym w służbie wewnętrznej, tudzież w urzędowaniu z władzami jest język niemiecki. Strony mogą we wnoszonych swoich na piśmie lub ustnie żądaniach używać języka niemieckiego i polskiego, a według tego także rezolucye i dekreta Magistratu w takim samym języku wychodzić mają. Co do języka w czynnościach sądowych, należy postępować według rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 22. Października 1852 l. 16571.

16. Równocześnie z teraźniejszą Radą miejską, ma być także zniesiona tymczasowa Rada Administracyjna Okręgu Krakowskiego.

17. W miejsce dotychczasowej Rady Administracyjnej ustanawia się do czasu przeprowadzenia w toku będącej organizacji administracji politycznej w Krakowskim Okręgu rządowym tymczasowie Władzę obwodową, która składać się będzie ze starosty, dwóch komisarzy obwodowych i innych potrzebnych urzędników.

18. Władza obwodowa wstępuje dla Okręgu Krakowskiego w dotychczasowy zakres działania galicyjskiego Urzędu obwodowego. Czynności dotychczasowej Rady Administracyjnej, nie objęte tym zakresem działalności, zdaje się częścią na Komisję gubernialną, częścią na komisarzy dystryktowych, a to według tego, jak podobne czynności w Galicyi do zakresu działalności Rządu krajowego, albo do najniższych Władz politycznych należą.

19. Prezydium Komisji gubernialnej jest to zostawioném na zasadzie poprzedzających postanowień wydać szczegółowe rozporządzenia względem przyszłego postępowania w przedmiotach, Okręgu Krakowskiego dotyczących, które uchylona Rada Administracyjna załatwiała.

10. Ausländer dürfen vor der Erlangung der österreichischen Staatsbürgerschaft in den Gemeinde-Verband nicht aufgenommen werden. Diese Aufnahme kann ihnen nur für den Fall der erlangten österreichischen Staatsbürgerschaft zugesichert werden. Die Verleihung der Letzteren bleibt dem k. k. Ministerium des Innern vorbehalten.

11. Mit Rücksicht auf die voranstehenden Bestimmungen bleibt es der Krakauer k. k. Gubernial-Kommission überlassen, den Wirkungskreis des Magistrats und des Bürgerausschusses näher zu regeln, wobei die dießfalls in Lemberg vor dem Jahre 1848 bestandenen Einrichtungen zum Anhaltspunkte zu dienen haben.

12. Bezüglich der Aufsicht und Kontrolle der Stadtkasse ist sich an die für die galizischen Städte bestehende Kasse-Instruktion und an die nachgefolgten Vorschriften zu halten.

13. Das Verhältniß zur Krakauer Buchhaltung bleibt unberührt.

14. Dem Magistrate bleibt vorbehalten, eine Geschäftsordnung zu entwerfen und dieselbe der k. k. Gubernial-Kommission zur Genehmigung vorzulegen.

15. Die Geschäftssprache für den inneren Dienst und im Verkehre mit den Behörden ist die deutsche. Die Parteien können sich bei ihren schriftlichen und mündlichen Anbringen der deutschen und polnischen Sprache bedienen, und sind auch die Bescheide und Erlässe des Magistrats hiernach in der bezüglichen Sprache auszufertigen. Bezüglich der Sprache bei gerichtlichen Verhandlungen, ist sich nach der Verordnung des Justizministeriums vom 22. Oktober 1852 Z. 16571 zu benennen.

16. Gleichzeitig mit dem dormaligen Stadtrathe ist auch der provisorische Administrationsrath im Krakauer Gebiete aufzulösen.

17. An die Stelle des bisherigen Administrationsrathes wird bis zur Durchführung der im Zuge befindlichen Organisirung der politischen Verwaltung im Krakauer Regierungsbezirke provisorisch eine Kreisbehörde, bestehend aus Einem Kreishauptmann, zwei Kreiskommissären und dem sonst-nöthigen Personale eingesetzt.

18. Die Kreisbehörde hat für das Krakauer Landgebiet in den dormaligen Wirkungskreis eines galizischen Kreisamtes einzutreten. Die in diesem Wirkungskreise nicht begriffenen Agenden des dormaligen Administrationsrathes sind theils der k. k. Gubernial-Kommission, theils den Distrikts-Kommissären zuzuweisen, je nachdem die gleichen Angelegenheiten in Galizien zum Wirkungskreise des Guberniums, oder der untersten politischen Behörden gehören.

19. Dem Präsidium der k. k. Gubernial-Kommission bleibt es überlassen, nach der vorhergehenden Bestimmung die Detail-Verfügungen wegen künftiger Behandlung der, das Krakauer Landgebiet betreffenden Geschäfte des aufgelösten Administrationsrathes zu erlassen.

20. Bis zur erfolgten definitiven Organisation wird das Bureau für Rechts-
sachen des Avarars in seinem dormaligen Bestande der k. k. Gubernial-Kommission,
das Bauamt hingegen der Kreisbehörde unmittelbar untergeordnet.

21. Bezüglich der Geschäftssprache bei der Krakauer Kreisbehörde hat die im
Absatz 15 enthaltene Bestimmung volle Anwendung zu finden.

Diese Allerhöchsten Anordnungen werden in Folge hohen Reskripts des k. k. Mi-
nisteriums des Innern vom 19. d. M., Z. 3139, zur allgemeinen Kenntniß mit dem
Beisatze gebracht, daß der Tag, an welchem die Amtswirksamkeit des provisorischen
Stadtrathes, so wie des provisorischen Administrationsrathes aufzuhören, und jene des
provisorischen Magistrats, dann der provisorischen Kreisbehörde in Krakau zu beginnen
hat, durch eine eigene Kundmachung nachträglich veröffentlicht werden wird.

Goluchowski m. p.

Landes-Regierungs-Blatt

Wahrscheinlich 1853

